

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ
У РОМАНІ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ “ДЖЕЙН ЕЙР”**

Художній переклад є особливим способом міжкультурної комунікації, в основі якого лежить певна система вербальних форм, що несуть у собі смисл та значення, виражені засобами однієї мови та перекодовані у іншу шляхом різноманітних трансформацій, які торкаються всіх рівнів контактуючих мовних систем. Серед сучасних дослідників проблеми художнього перекладу можна виділити О. Білоуса, В. Карабана. Дослідження Р.П. Зорівчак та М.В. Стріхи висвітлюють особливості перекладу мовних реалій та поетонімів у художньому тексті.

До художньо навантажених власних назв належать поетоніми, а саме топоніми та антропоніми. У своїй основі і в засобах утворення вони зберігають відомості про духовну і матеріальну культуру людей, які їх створили. Завдання перекладача полягає в тому, щоб віднайти оптимальні засоби для передачі такої інформації при перекладі художнього тексту. Переклад поетонімів має свої особливості, оскільки їхня соціо-семіотична сутність відіграє важливу роль у композиційно-змістовній структурі художнього твору. Антропоніми, які є компонентами прислів'їв, приказок, імена літературних персонажів та історичних осіб не можуть замінюватися еквівалентами в мові, що сприймає. Однією з вимог до передачі імен у чужомовному тексті є збереження їх національної своєрідності.

Надзвичайно важлива роль антропонімів і топонімів у створенні своєрідного місцевого забарвлення висуває проблему точного їх відтворення при перекладі. Перекладачі роману “Джейн Ейр” використовували різні прийоми. При перекладі антропонімів імена зазвичай транскрибуються. Пояснення, тлумачення як прийом приблизного перекладу зазвичай використовують у тих випадках, коли іншого способу немає: поняття, яке неможливо передати транскрипцією, доводиться передавати описово, вживати лексикографічні тлумачення. В деяких випадках П. Соколовський вдається до калькування, хоча більшість імен перекладаються способом транскрибування. Багато імен у романі перекладаються способом адаптивного транскодування, коли форма слова у вихідній мові дещо адаптується до фонетичної або граматичної структури мови перекладу. Деякі імена та інші власні назви є складовими фразеологічних зворотів і перекладаються відповідно.

Отже, єдиної чіткої системи принципів передачі власних імен та назв не існує, велике значення тут має традиція. У Вікторіанську епоху, коли був написаний роман “Джейн Ейр”, надавали великого значення власним іменам, а письменники обирали для персонажів імена з асоціаціями. У переважній більшості випадків імена транскодуються, і ці асоціації для читача перекладу втрачаються.

Таким чином, перекладацькі стратегії не можуть бути абстрактно зафіксовані, а визначаються в кожному конкретному випадку залежно від ситуації, типу вихідного тексту та характеру передбачуваного адресата перекладу. Вибір методу перекладу поетонімів визначається художнім завданням і не може бути жорстко продиктованим, однак він має ґрунтуватися на точному науковому методі.

Науковий керівник: Капустян І.І., к. пед. н., доцент